

ПЕРЕДПАТА на „РУСЛАНА“
 вносить: в Австрії:
 на цілий рік 24 К
 на пів року 12 К
 на чверть року 6 К
 на місяць 2 К

За границю:
 на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 доларів або 14 рублів; з висилкою двічі в тижні 6 доларів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 доларів або 10 руб. Поодинокі число по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.
 Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАНА

християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і Душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5 год. по полудні. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовского ч. 15, II. поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередню застерогу.

Рекламації лише неопечатані є вільні від порта. — Оповістки звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надісланим“ 40 сот. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки

Міністерство гр. Карла Штірґка.

Новий кабінет з міністром-предсідником гр. Штірґком на чолі одержав вчера на послухання затверджене цесаря. Як вказує поданий у вчерашніх телеграмах спис міністрів (тимчасову управу міністерства рільництва обняв містер для Галичини Залеский), є се урядничий кабінет, зложений з найвизначніших урядничих сил заводових. Не має однак бути сей кабінет тільки тимчасовим, але сталим і се має назначити міністер-предсідник гр. Штірґк в програмовій річі, яку виголосить на засіданню побол палати в понеділок, представляючи палаті нове міністерство.

Гр. Штірґк виріс на парламентарній ниві, де виступив перед 20-ти роками і визначив ся як добрий бесідник, а при тім яко один з найповажніших австр. державників в довголітній службі в міністерстві просвіти, дійшовши на останку до керми сего міністерства. Яко посол належав до консервативної групи німецької великої власности і з становища консервативного оирав ся рішучо введено в Австрії загального виборчого права. Тимто Arbeiter Ztg. виступав вже тепер завзято проти нового міністра-предсідника і пише, що „немає зміслу роздратовувати парламент такими провокаціями, бо се іменоване рієнає ся погрозі застанови конституції“ і відгрожує ся, що „соціалісти зуміють ему вказати рами, яких не вільно буде ему переступити“.

Є се найліпшим доказом, що соціалісти відчувли добре рішучу промову бар. Гавча звернену проти внутрішньо-політ. розладу і потерпають, що гр. Штірґк піде в наирямі зазначеним своїм попередником.

На становищі міністра просвіти гр. Штірґк при своїх умірено-ліберальних поглядах стояв рішучо проти крайних змагань апостолів вільної школи як бар. Гок et cons. і тим стягнув на себе в жадівско-ліберальних і соціалістичних часописах віденських клеймо „клерикалізму“. Покликане на становище міністра просвіти в новім кабінеті секційного шефа і визначного професора церковного права д-ра Гуссарєка, довголітнього керманіча духовного департаменту в міністерстві просвіти, стає певним доказом, що новий кабінет числить ся з неперечним положенням, що Австрія є католицкою державою.

Се іменно вельми не сподобало ся N. fr. Presse, котра завзято виступає проти гр. Штірґка подбно як і проти его попередника. Одначе ся обставина, що нове міністерство, хоч урядниче, має бути стале, зробила певне вражінє в кругах парламентарних а особливо в Нім.-народ. Союзі, котрий робив такі перепони бар. Гавчови. Хрест. сусп. Союз вправді не покидає політики „вільної руки“, однак нема сумніву, що попре правительству в усіх змаганях до полагоди держ. і народних конечностей, а так само польське коло, з котрого предсідником гр. Штірґк вже порозумів ся, піде ему на руку.

Передовсім буде задачею нового кабінету в тім короткім часі, який остає ще до нового року, полагати бюджет. провізору, а в дальшій ряді фінансову і військову реформу. Нема сумніву, що новий кабінет буде дальше вести діло розпочате бар. Гавчом до утворення сталої парламент. більшости, щоби довести до успішної законодавчої діяльности і що зверне також пильну при тім бачність на переговори в Празі та приєднанє Чехів для парламентарної більшости.

Повторене переселеня політичного і парламентарного моглоб за собою потягнути поважні наслідки, які моглоб відбити ся скорше на парламенті самім і на парламентаризмі, як на правительстві.

Бурси і пансіони галицьких москвичів.

Русофільські бурси і пансіони є розсадниками пропаганди відступництва не лише народного, але й релігійного та державного. На жаль багато в них тіпуть ся піддержкою і помочю кравчих автономічних властей. Основані в цілі демократизованя молодежи, під всяким зглядом на шкоду своєї віри, народу і держави, мають они останніми часами ще й инше призначенє, а іменно приготовлюванє людського матеріялу для анальогічних заведень в Росії.

Російське суспільне житє так зложило ся, що православна молодіж російської держави не радо надягає священничу рясу і в російських духовних семінариях чи Академіях є великі пустки. А як вже й трапляє ся, що число кандидатів є достаточне, то по більшій часті матеріял се негодящий, збиранина із цілої Росії, навіть без відповідного попередного підготовленя. Російські духовні Академії є неначе відбиткою варшавського, російського університету. Як в сім університеті зібрали ся шумовини з цілої Росії, недокінчені гімназисти та семінаристи, ба навіть люди й без середнього образованя, як се підносили свого часу польські часописи, так само виглядає ін-

телектуальний уровень більшої часті російських духовних академії.

Не диво, що російські духовники та політики звернули свій зір на галицьких москвичів і їх бурси, підмогаючи їх і матеріяльно і морально, щоби галицько-російським інвентарем городити діраві російські плоти. Особливою опікою оточена бурса ім. Ефиновича в Бродях, на австрійсько-російській границі, про що й годить ся дещо більше сказати.

Маємо точні звістки про се, що вихованці сей бурси осмотрені кравчими паспортями, переходять спокійно кордон, щоби учити ся в російських духовних школах, в Житомирі, Почаєві та Холмі. Підчас шкільних ферій не раз бачить ся бувшого вихованця бурси ім. Ефиновича, як гордо та демонстративно проходить ся по брідських селах, котрий по укінченю студий має повернути в Галичину в ролі місіонера „заблудших уніатов“. В протягу 7 літ вже 8 питомців сей бурси перенесло ся в Житомир та Почаїв на „науку“; сего року після ферій знов 2 питомців перейшли в Житомир, а 2 чекає лише на паспорт, бо приняте в семінарію давно заавізоване.

Бурса ім. Ефиновича се видно експозитур духовної школи в Житомирі.

І коли насунуть ся рефлексії над сям грізним станом справи в Бродях, коли зважимо, що хіба несвідомо справи, автономна власть щедро пособляє ростови російської експозитурі, а царські рублики щедро котять ся — то снізнаємо, як тяжкою є праця в спинюваню злочинної пропаганди для людей, що остали вірними своїй вірі, народности і державі.

А се не жарти!

Комедия без автора.

Жарт в одній дії Ізидора Воробковича.

(Дальше).

Юлько. (поважним голосом). Ах, мій дорогий Gaston! Знаєш милий друже, що я закоханий, кажу тобі, по самі уха!

Жан. (холоднокровно). Ні, не знаю.

Юлько. В дівчину, в правдивий ідеал. Одна лиш біда, она про мою страсть і не здогадує ся.

Жан. Такі муки, така невольна кара до нічого... Признай ся голубці, що ти її щиро любиш, і переконаєш ся, якої она запіє.

Юлько. Не могу, друже.

Жан. Чому, може она німа?

Юлько. Ні, мій Жиладе.

Жан. Но щож з нею такого, мій вірний Оресте?

Юлько. Она хороша, як та грація, очи в неї діаманти; боюсь, мій Gaston, щоби її серце не було твердим діаментом.

Жан. Діамент нам здав би ся, кождий ювілер купив би.

Юлько. Gaston, не равни такою мовою мого зболілого серця! Хіба відважу і освідчу ся. Я нарочно перебрав ся, щоби міг закрати ся в сей двір. Знав я, що того ангела

стережуть Аргусові очи. Коли їй скажу, що я лиш для неї живу і без неї марно загину, то думавш, що она мене вислухає і не дасть без часу загинути?

Жан. Хіба би серця не мала! Деж такого хорошого мужа!

Юлько. Gaston! (показує на серце). Тут горить полемінь, тут мов у вулькані лавя кипить, переливає ся.

Жан. (показує на своє серце). І тут окропом клеветить, перебігає. Ми оба нещасні, вас очарувала принцизна, а мене її заманчива покоєва (поглядає на Зоську). І я тепер о моім щирім коханю як рибка мовчав, но... во і я моїм чорнобрювці скажу, що лиш для неї дихаю, лиш для неї живу, лиш для неї і що, лиш для неї кашляю і пчихаю. Сто тисяч доларів в заліжку положу, що она мене зрозуміє; в таких делікатних справах покоївки мають дуже давне прочутє.

Юлько. Пра першій нагоді, — бо, бач, мій Gaston, перед свідками якавось отверто говорити — відкрию їй мое імє, мій стан, мою любов.

Жан. Розумію. План геніальний. І я, мій Ришард, як темний за тобою слідом піду! Нам, мій друже, одна доля судила ся. (Кланяють ся і скидають з себе сценічні прикраси).

Граф. Bravo! фора, панове! Іде річ, як

по маслі. Справедливі артисти тай баста. Все плавно, все натурально.

Жан. Се лиш маленька проба. Коли бажаєте, то ми вам відиграємо твори всіх класичних драматургів, зачавши від —

Юлько. — Есхила, Софокля, Евріпіда, —

Жан. — аж до Гамлета, Отелля, Макбета, —

Юлько. — Емілії Гальотті, Грізельдіс, Урієля Акости і...

Жан. Шкода, що нема музики-оркестри. По сцені, котру ми відиграли, іде чудовий балет у всіляких варіаціях.

Юлько. Овера buffa — то наше поле.

Жан. Я полішівеля такого удаю, що сьміє ся і за живіт держи ся.

Юлько. Коли ми в Лондоні грали „Йосафа і Путифару“, то думали, що від оплесків цілий театр Кембрідж завалить ся.

Жан. Нас ангажовано тепер просто до Африки. Незадовго будемо грати перед Его Величеством царем всіх Зулюкафрів, Чітавайо.

Граф. Ваша гра чудова. Графиня. Magnifique! Подивляю вас, панове! Не думала я, що два актори зможуть очарувати так цілу публіку.

Жан. Се доказ, що ми щиро правду говорили.

Графиня. Деклямація чудова.

Юлько. Ми в деклямації maestri divini!

Жан. До нас Стракош до школи ходив...

Граф. Марцелько, від сих панів могла би ти чогось чемного навчити ся.

Жан. Безпечно.

Зоська. І я об тім думала. Ми, поважані панове, ділетантки. Панна Comtesse-а грають першу любовницю, а я... я єї повірницю. Просимо, навчіть нас лучше вашого ремесла, а ми покажемо, що ваше зерно впало на плодосну рілє.

Граф. Як можна так безмисленно говорити! Ремесла! Фе! Штук! Приймійте їх панове, у святиню божественної Мельпомени і Талії!

Жан. З простертими руками!

Юлько. З душею і з тілом!

Граф. Наша дочка для сцен, де любов грає першу ролю, наче вродила ся. Нераз подивляв я єї дар, єї талант... Що то за чудова краса в трагедиях, писаних віршами! Душа до неба злітає, серце від чару розпливає ся, уху причуває ся музика Ераті, коли чуєш гармонійні ритми, як на приклад: траль таль-таль-таль-та! траль-таль-таль-таль-та!

Юлько. Не журіть ся! Ми такі профе-

ФУТРА

дамські і мужескі, для міст і до подорожи, боя, зарукавки, шапки, — спеціальний і незрівняний вибір футряних жакетів для пань. — Товар добірний, виконанє першорядне, поручає магазин і першорядна робітня футер АНДРІЯ КУЗЬМІНСЬКОГО у Львові, ул. Валова 9 (будинок Львівського Банку). 20 процент дешевше як всюди.

Мальця Блявштайх

Поручає наймоділіші коронки, аппликації, матерії шовкові на сукні і блюзки та різні фуля и. Штучні цвіти, фіранки, столове білє, зефри, шпиринги, швайцарські гафти, батисти гафтовані, ажурові пончохи і фільокос, камаші і трикоти на зиму та різні перебраня для пань в найбільшій виборі.

Львів, ул. Валова 11.

Ось приміром такий пансіон „дівушек“ в Бродях, що удержує 10 селянських дівчат і дає їм першорядне приміщення і удержане за дуже малою доплатою; крім сього настоятельки і окрема учителька російської мови. Звідкиж на се все фонди?

Правда, що й дирекція „Народної Торговлі“ у Львові старає ся, щоби бурса ім. Ефимовича і пансіон як найкраще розвивали ся, позваляючи своєму начальникови філії на адміністроване сих заведень на славу і користь Росії, але се адміністроване обмежує ся лише на готовий гріш. А сей гріш-рубель так щедро пливе, що „Галичанин“ в 1908 році в 3 числах прилюдно і поіменно виткнув одному великому новокурсному „мастистому“ діячеві „похибку“, що з присланих на бурсу, пансіон і агітацію грошей кілька тисяч рублів до него „прилипло“.

За сю миску сочевиці бідні, темні люди продають свої діти і віддають їх може навіть несвідомо на вівісекцію російській експанзії.

Правда, такий бурян виріс в бродським повіті завдяки всяким консолідаціям народного табору з русофілами, правда, що такі наші малі люди від великої політики свого часу форсували навіть апостата Нічая проги п. Олександра Барвіньського — свого таки чоловіка.

Та не менша правда, що москвичі у бродським повіті піддержувані і то на жаль не лиш автономними властями, але й навіть старостом; русофільські „отці“ ту в найбільшій признаню; читальні общества ім. М. Качковського в найбільшій опіці. Власті автономні: рада повітова і каса щедрими запомогами уділююваними для бурси Ефимовича, пансіону ітд. помагають зростови „відярмної Росії“; в повітовій раді самі „руссіє“.

Не даром бродські люди говорять, що русофіли мають дві мами: одну російську, другу автономну польську.

Російсько-польську дружбу в Бродях можна вияснити тим, що в автономних властях ведуть перед симпатіями подоляцкої ворожої Українцям партії. А власне орган сей партії лякав Австрію гнівом Росії за пособлюване розвитковий українського народу в межах Австрії, тому не диво, яка ідея така ідейність.

Найкращим заборолом проти кріпшання російського іредентизму було би основане в Бродях окремої державної української гімназії, або бодай поки що заведене рівнорядних руских клас. Молодежи було би досить.

Погубний вплив релігійної, народної та державної зради зможе ослабити і знищити єдино виховане в народній мові і народних ідеалах. Се повинно бути одним із найважніших домагань наших — сего повинні домагати ся Русини Бродщини на скликаних в тій цілі зборах.

Наші власті духовні повинні також розвинути в тих zagrożених російським православієм сторонах живішу діяльність і мати бачне око при обсадах не тільки парохій, але й сотрудиств і катехитур.

сори, магістри, доценти, що аж га! Знаємо і тра-ля-ля, трі-ля-ля, тру-ля-ля!

Жан. Ми з собою нераз цілими днями лише в ямбах, прохях, дактилях, анапестах і амфібрахах говоримо. От на пр. чінг-да-ра-тата! чінг-да-ра-тата!

Юлькко (до Марцелі). Вміють шановна Comtess-а яку ролю?

Марцеля. Вмію. На приклад, ролю Філіяда з Кодруса.

Юлькко (до себе). Про се я не чув Щебече, як ласточка!

Граф. Bravo! Вдячний парт.

Зоська. А я така Елісінда, якої шукай! Но без проби я аві руш.

Граф. Правда, до всего проби треба. Га-га-га! Сегодня в вечір невеликим заходом буде комедія готова. Любо графине, ходімо в парк, а они тимчасом нехай над Кодрусом радять.

Графиня. Ходімо! Проби треба, щоби спектакль добре вдав ся.

Граф. Правда, що треба. Щоб гарно вдало ся, треба стільки разів да саро d'al fine вачивати. (Відходять).

(Дальше буде).

Російська пропаганда, особливо в пограничних повітах, як от в Бродщині росте і доходить вже до такої точки, на якій починає ся колізія із державними законами про державну зраду. Наша суспільність повинна бачити звернути на се око — се обовязок також і тих, що бережуть законність і престиж нашої державности. Русофільство починає прямо зухвалити ся — quousque tandem?

Блаженні невіжі і віруючі в них.

Вже то треба признати, що „Діло“ не має щастя ні до редакторів, ні до дописців. Бо редакторам виривають ся нескладні фрази, які ставлять на рівні Будду і Толстого з Христом, а дописцям не достає нераз звання, якого брак заступають ріжними видумками, які входять нераз в область клевети. Та менше дивую ся, коли появлять ся від часу до часу клевети, бо то людська річ, особливо там, де нема віри, але більше дивую ся, коли якийсь дописець бере ся до писання, не маючи про справу, про яку пише належитого виображення, або поклякує ся на якісь жерела, котрих не читав.

І се свідчить як найгірше о таких дописцях, бо коли скаже ся якусь неправду, то люди, що не знають про се, можуть брати то таки за правду; але коли покляче ся на якесь жерело, а се жерело зовсім не вгадує о тім, на що він поклякує ся, то або він сам компромітує ся, коли підписав ся, або компромітує ся часопис, коли дописець не підписав ся, а она его письмо помістила.

На доказ мого твердження про дописців „Діла“ можу навести оден факт про який я говорив ся з „Руслана“, де наведено клевету якогось дописця; а різночасно незнане автора клевети навіть того жерела на яке поклякує ся; а вже приходиться мені занотувати новий факт иншого якогось дописця, котрий підписав ся „Др. римський від критики“.

Звернено іменно мою увагу на статтю сего доктора поміщену в 230. ч. „Діла“ з дня 17. н. ст. жовтня 1911. під заголовком „Chomyszyniana“.

Я зачав читати від підпису автора статті, бо підпис незвичайний, титул про який я перший раз чую: „Др. римський від критики“. По титулі надів ся я вчитати щось нового та цікавого, тож я великим зацікавленем забрав ся я до читання початку статті. Але вже зараз в самого початку дізнав я розчарованя.

Найперше предмет не новий, оброблений на всі боки. Хотіло ся мені проте позіхнути в першій таки хвилі читаня. Колиби на кінцевий титул, то хто знає, чимим був зараз не відложив „Діла“ на бік, а може був бем перечитав статтю найдалше до 28 рядка, т. є доки бим не дійшов до обрядження в високім степені. Но я переміг себе якось, та помітив при тім, що автор намагає ся всякими можливими способами бути оригінальним і силує ся на дотепи.

На жаль однак не міг я доглянути в тих дотехах знамен дотепу і тому зачислив я їх в душі до „недотепих дотепів“. Сі недотепні дотепи автора статті „Chomyszyniana“ вправди мене в такий гумор, що я вже лехше читав статтю далше. Сій то тільки обставині завдячую я, що відкрив я, що автор статті є і неочитаний і коротковорий.

Неочитаний, бо показало ся, що він не читає Acta Sanctae Sedis. А вже до написання статті, до якої автор взяв ся, випадало перечитати бодай одне число, бо тогді був би ш. „Др. римський від критики“ не написав, що „о. Березовский понад єпископів руских“. Но і дивним видало ся мені, що „Др. римський від критики“ є так мало обізнаний зі справами католицкої Церкви і її зарядженнями; але з другої сторони вияснило ся мені, чому він став дописцем „Діла“ — вірогідно лише за для незнаня католицкої Церкви і її законів.

Але автор не тільки неочитаний, во до того ще коротковорий. На сю коротковорість вказують его слова: „А що буде тепер з Римом?“

Не знаю, в чім імени він се сказав? а іменно: Чи в імени своїм, чи „Діла“, чи „Народного Комітету“?

Коли сказав у своїм, то его погроза є смішна; не менше смішна була би погроза зі сторони „Діла“. А чи „Народний Комітет“ зглядно наші паня зід стягу „Діла“ хотіли би ся справу порушити в Римі, о сім ду-

же сумніваю ся. Бо хто хоче обжалувати другого, сей повинен мати чисті руки, бодай що до справи, в якій обжаловує. Но питаю ся: хтож то викликав брошуру „В імя правди“ як не орган „Народного Комітету“, та ціла плеяда будьто чисто радикальних, будьто радикально закращених часописей. Тож коли би автор вийшов був в зміст брошури, а не звертав виключно уваги на поодинокі слова, які ему не подобали ся, що вакоди він тільки щарий Русин і католик, мусів би ся був зжакхнути над станом, в який зіпхнули і спихають наш нарід сі часописи редаговані людьми без совісти. Бо, коли би они мали совість і бажали добра для свого народу, то они не відважили би ся писати для народу так, як пишуть тепер. Автор статті бе на поодинокі слова брошури „В імя правди“.

Але чимже они є в порівнаню до того трійла, яке подають своїм читачам наші часописи? Автор грозить Римом! Но, коли би справа оперла ся в Римі, тогді мусів набрати тойже о нас ще гіршого переконаня ніж має. Бо мусів би довідати ся з автентичного жерела, як у нас стоїть не вже католицизм, але християнство взагалі. З помежи тих часописей, що у нас є, кількож би начислив таких, що стоять на ґрунті християнсько-католицьким? А ті протести проти богохульства „Діла“ поміщувані в „Руслані“, про що свідчать?

Тож радїтиб нам тільки, щоби справа оперла ся о Рим, бо тогді повитав би Тойже повстане християнсько-суспільного сторонництва з тим більшою радістю і підпирив би певно его змаганя, о скілько би се лежало в его силі.

Тому то аві автор, аві „Діло“ не повинні звалювати вини на нікого і вдарити ся в груди та признати, що тільки его поведене, яко найбільшого нашого органу викликало той фермент межи інтелігенцією та священством і відділило їх провалом від себе, підчас коли радикальні часописи викопали пропасть межи священством а народом, яку старають ся що раз більше поглубити. З того користають лиш схізмозфільські часописи, щоби відвернути очи народу від радикального багна і зіпхнути до багна схізма.

Шкода, що аві „Др. римський від критики“, аві „Діло“ сего не видять. Та менше можна дивувати ся редакторам „Діла“, бож се східне в їх поглядах; они би чейже хотіли видіти в народі самих лібералів, для яких Будда чи Христос то всьо одне, они поза границями лібералізму не видять нічого; але якже се дивним видає ся зі сторони „Народного Комітету“, котрий на то все дивить ся рівнодушним оком!

Мої панове! Вдарте ся в груди і признайте, що брошура „В імя правди“ викликана лише нашим поступованем.

Она оперта лиш на самих документах, які переховують ся і які би в разі потреби були усі предложені в Римі. Не найлучше світло кинуло би се на наші відносини, а особливо на тих панів, що люблять новувати фразами і яких навіть любов до народу єсть фразою..

Та хотів бим був уже на сім місці закінчити, бо писане про подібні справи є дуже немиле; тож признаю ся, що оно викликає лише визивами дописців в роді „Др. римського від критики“, та безіменного клеветника. Закам однак закінчу, хочу порушити ще справу лученя особи о. Щепковича з особою Преосвященного Кир Григорія, Єпископа Станіславівського, як се зробив навіть шановний автор статті „Chomyszyniana“ „Др. римський від критики“. Чейже в світлітсе прийнято, що на письмо сей відповідає, хто на нїм є підписаний яко автор. Тому і за брошуру „В імя правди“ може відповідати не хто инший як лаше о. Щепкович. А прецінь „Др. римський від критики“ робить відвічальним за названу брошуру також Преосвященного Єпископа Станіславівського, хотий не дає ніяких конкретних доказів, чи Преосвященный завинив. В такий спосіб чейже не поступає ся. Тож поважаний „Др. римський від критики“ видайте громами на о. Щепковича кілько схочете і як схочете, але полишіть Преосвященного на боці, а перед всім не робіть стыду вашими дописями римским докторам!

Вкінці можу лиш погратулювати „Ділу“ его дописців.. а его читачам, що мусять такі дописи читати..

Vigilax.

Італійско-турецка війна.

Правда чи фантазія? „N. Fr. Presse“ доносить з Царгорода: Міністер війни Магмуд Шефкет-баша повідомив редакторів турецьких дневників, що дня 29. м. м. турецькі війська вдерли ся до самого міста Триполісу. Кожду уллицю треба було здобувати. Генерал Канева дїстав ся до неволі. Капітуляція оставшого італійського війська є немивуча.

Полковник Навет, вожд турецьких війск в Триполісі, повідомив через консулів італійську флоту, що колиби она знова причалила, тоді не бере відвічальности за житє 8,000 Італійців, пійманих до неволі.

Колибане племен. Шеїк Сенусів мав просити коменданта турецьких війск біля Бенггазі, щоби за всяку ціну витревав на становищі, бо Сенуси громадяте тепер всі сили проти Італійців. Однак одна англійська агенція сповіщає, що Сенуси хотять скористати з нагоди і незалежити себе від Турків.

Де правда? З Лондону доносять, що вчера над раном телеграфовано там в Триполісу о 3-годинній, завзятій борбі, в якій Італійці здобули дві турецькі армати. Рівночасно італійський торпедовець бомбардував Турків. Що дня наспівають нові війська Італійців.

Арештоване австрійського вітрильника. „Secolo“ доносить, що італійський торпедовець арештував на Адриятику австрійський вітрильник, підозрілий о перевіз воєнного матеріялу для Туреччини.

Під диктатором мести. „Giornale d'Italia“ заявляє, що Італійці мусять тепер напасти на Туреччину і вдарити в її голову і серце в Европі. Ніяка європейська великодержжава не буде противна борбі Італійців, веденій до остаточности навіть в Европі.

Жидівські видумки. „Osservatore Romano“ пише: „Виходячий в Царгороді „Османський Льюїд“ і кілька инших заграничних часописей в дальшій ході, голошеної нами урядової заяв, старають ся представити справу так, що сьв. Столиця в певній мірі є вмішана в італійско-турецьку задирку, а навіть підсувають гадку, що має она в тім фінансовий інтерес Остерігаємо не лише наших товаришів, але всіх товаришів з італійської, як також заграничної печати перед сего рода тенденційними і фальшивими вістями.“

Італійска флота бомбардує. До Парижа надійшло потвержене вістки про бомбардацію островів Радос і Митлени італійською флотою. Італійці мають розтягнути операцію на Солунь і Смирну.

Не було капітуляції. Та сама N. fr. Presse, що розтрубіла вість про занятє Триполісу Турками і про полоненя генер. Канева, тепер стверджує, що капітуляція Триполісу ще не наступила.

Завзятість! Араби вкидають тіла убитих до керниць, щоби позбавити італійські війська води.

Султан до триполітанських війск. Султан вислав турецьким військам в Триполісі поздоровленя і найвисше вдоволеня за їх хоробру поставу в теперішній кампанії.

Холера на полі бою. „Berl. Tageblatt“ сповіщає з Триполісу, що холера робить там застрашаючий поступ особливо між арабським населенем і війском. Вчера вечером померло у війсковім шпиталі 25 жовнів.

Найновіші вісти. Італійське правительство закупило в Кардіер величезну скількість угля. З сего догадують ся, що Італійці хотять заатакувати турецькі порти.

Агенція Стефанього доносить з Триполісу під вчерашню датою: О годнів 5. рано ворожа артилерія начала стріляти на лівні Італійців, однак без вислду. Між 8. а 8:30 рано огонь устав. З Царгороду доносять, що Турки заняли дві останні кріпости і що тепер в їх руках є вже всі 6 кріпостей; поважну небезпеку для Італійців становить холера.

Італійські вісти. Вчера о 5. год. по пол. ворог почав стріляти, однак мусів цофнути ся. Воєнний корабель „Carlo Alberto“, розглянувши позицію ворожої артилерії бомбардуванем приневолив її до мовчанки. Нині рано зачав ворог острілювати позицію Сиді Масрі, однак без шкоди. Стріляно гранатами, та они не вибухали. Після запевненя з доброго жерела, Арабам не ставе поживи і амуніції. Сторожа піймала в Триполісі якогось туземця, що голосив сьвяту війну. Рівночасно заперечують Італійці вістям про нямні побіди Турків.

Дневники? шпіонами. Італійці задумують

усунути всіх дневників в Триполітанії, бо вони мають інформувати Турків про рухи італійських військ.

3 Єгипту. Вісті про турецькі перемоги в Триполітанії дали причину до величезних демонстрацій Магометан в Єгипті. Дальші вісті стверджують, що в Александрії і Каїрі зачинає ся протигреко-європейський рух.

Недовіре Росії до Австрії. „Zeit“ доносить з Петербурга, що в міністерстві війни ведуть ся наради в справі пересунення 4 корпусів армії на західну границю. Причиною сего плану є бачення недовіре супроти замірів Австро-Угорщини.

Ворохобня в Китаю.

До „New York Herald-a“, а рівночасно до „Times-a“ доносять з Пекіну, що військо нагло опустило цесарський двір і то військо, на яке він найбільше числив. Дві дивізії в числі 27,000 людей прямо відказали ся від вимаршу проти ворохобників, а навіть грозили, коли їх жаданя не будуть сповнені. Загально говорять, що двір має утікати.

Небезпека зі сторони добрих сусідів. Париский „N. J. Herald“ одержало вістку з Пекіну, що вайвупу (мін. загран. справ) повідомило національні збори, що конечно треба повернути мир, бо Яванія і Росія хотять вихиснувати ворохобню для своїх цілей. І так Яванія зажадала знизення ціл, а Росія прислала ультимат з жаданем такого управильнення границь, що місто Манчжурія пропало би для Китаю. Ся вість зробила на членах національних зборів велике вражінє. Всі стороництва в страху перед нападом із зовні бажують працювати в інтересі повернення мира.

Поводженє ворохобні. Доносять, що Юванфу, Авкінг і Фокієв перейшли на сторону ворохобників. В Шаней розложили ся обидві сторони проти себе табором, та не будуть они, здає ся, з собою воювати. Рівночасно Юаншкэй та ки. Чінг пильно заходять ся коло здавленя ворохобні.

— Сходина членів Христ. сусп. Союзу щоденно від 6-ої вечер в канцелярії ул. Хмельовського ч. 15, II пов.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Аверкія; римо-кат.: Кароля. — В неділю: руско-кат.: Якова; римо-кат.: Захарія.

— **„Правда, чи містифікація?“** Під сям заголовком помістив др. Ів. Франко в „Ділі“ (ч. 244) статію, в якій перечить, немов би писав лист до п. Белея отсего змісту: Федорович приїхав з Відня і говорить, що Оншкевич умер. Чи Ви знаєте о тім? Остап (Терлецький) дуже падує, що ми тут всі в Галичині завяли ся політикою і закинули науку і літературу, так що, каже, Мікльосіч лютий, що ось замість Оншкевича нема кого на катедру поставити. Фортуйте Барвіньського — все таки що оден чоловік, що працює, не то, що який небудь Лепкий (Онуфрій), або Пюрко“. Супротив сего запереченя я був зневолений віддати нині лист п. Белея і витяжок з листу п. д-ра Франка фотографови і в найближшій тижні уміщу знимку в „Руслані“, щоби прийти в поміч короткій пам'яті д-ра Франка. При сій нагоді дам також відповідь на інші заміти д-ра Франка. У Львові дня 3. листопада 1911 р. — *Ол. Барвіньський.*

— **Столітні роковини уродин Маркіяна Шашкевича** буде обходити читальня „Просвіти“ на жовківській передмістї у Львові в неділю дня 5. падолиста с. р. отсею програмою. Рано о год. 8:30 збирають ся всі члени в читальні як також сусідні читальні з Клепарова, Замарстинова, Знесїня та Голоска і з вінцяни удають ся до церкви оо. Василян, де о год. 9. відправляє ся заупокійна Служба Божа з панахидою а часі котрої співати буде хор читальні жовківського передмістя. По Богослуженю похід на збірне місце під церкв св. Юра. Вечером о годині 6:30 відбуде ся в комнатах читальні при ул. Обїзд ч. 6. с в я т о ч н и й в е ч і р, в який входять промова гоголи читальні п. Івана Ігната, хори мішані та мужескі, деклямації і соля інструментальні. В часі промови наступать відслоненє ювілейного портрету Маркіяна. Вступ на концерт

вільний. Всіх Русинів замешкалих на жовківськїм просїмо до масової участі в тім великім нашім народнім святї. — *Видл.*

— **Ювілей Шашкевича в Ярославі.** Рускі товариства в Ярославі опроведуть в неділю 5. листопада торжественно сотні роковини уродин Маркіяна Шашкевича. Програма така: Рано о год. 10. торжественне богослуженє на інтенцію нашого народа, а потім панахида за душу бл. п. о. Маркіяна.

Вечером о год. 7. в салі „Gwiazda“ концерт музично-вокальний з отсею програмою: 1. Чайченко-Січинський: „Дніпро реве“ хор міш. в супр. фортепяну. 2. Шашкевич: „Бандурист“ деклямація. 3. Grieg: „An den Frühling“ фортепянове сольо. 4. Відчит. 5. Топольницький: „Quodlibet“ збірка народних пісень, міш. хор. 6. Шашкевич: „Побратимови“ деклямація. 7. Шевченко-Лисенко: „Ой Дніпре“ оркестр. сольо. 8. Ярославенко: „Марш Соколів“ оркестра мандолиністів. 9. Кониський-Лисенко: „Молитва“ міш. хор в супр. форт. 10. „Аптеоза Україна“ живий образ.—Стрій святоточний. Ціни місць: І-рядні 2 К, II-рядні 1:50 К, III-рядні 80 сот., галерія і партер 40 сот. По концерті спільний комерс в комнатах „Рускої Бесїди“. Хто хоче взяти участь в комерсі, звольте се кілька днів наперед зголосити у о. Петра Юрчака, сотрудника в Ярославі. Вступ на комерс від особи 3 К. — *о. Хотимирський. о. Погорелький.*

— **Цісар жертвував з власних фондів на докінченє будови церкви в Горішних Галях, дрогобицького повіта, 150 К.**

— **Вістни з України.** В Мануїлівській „Просвіті“ відбула ся дня 28. м. м. друга в сім сезонї вистава драматичної секції; виставлено „Чумалив“ Карл. Карого. Вистава вишала дуже гарно; публіка, якої зібрала ся повна зала, була одушевнена. — З місцевини Запороже виїхало дня 31. м. м. около 300 переселенців-селян; виїхали они на поселенє до південної Америки. — Сегорічний урожай буряків на Поділю є значно менший в порівнянню з тамтогорічним; збір виїшов іменно о 23% менший. Одна десятина видала пересічно 1,080 пудів. Буряки важать мало і небогато є в них також і цукру.

— **Стан здоровля красавого маршала Ст. Баденого** постійно поліпшає ся. Горячка зменшає ся. Вчєра гр. Баденї сидів майже цілий день у фотелї.

— **Зміни віроісповідаль у Львові.** Місяць серпня с. р. принїє знова значну страту греко-кат. Церкви і рускій народности у Львові. Сям разом перейшло на лат. обряд 28 греко-кат., між чим є аж 22 женського пола, а 23 вільного стану. Аж надто ярко видно, що се самі наймички і наймити. Зпоміж них є 10 до 20-ого року житя, 9 від 20—30, а 8 від 30—40. р. житя. Лат. обряд покинули 2 особи, православє 1, протестантизм 1, а юдаїзм 8. Римо-кат. обряд зискав 32 особи, протестантизм 6, юдаїзм 1, а безвіроісповідість 1. Разом 40 змін віроісповіданя в однім місяці!

— **Кооперативне святю.** Кредитове товариство в Борисові, острожського повіта (на Воллин), задумало ще з весни сего року побудувати свій власний дім. Робота вела ся спільними силами; гроші на сю ціль асигнували загальні збори тов-а, а місцевий дідич дарував дерево під будову. Вся робота вже покінчена. В сім домі містять ся також крамниця товариства, а біля него поставлено також магазин для сипу збіжжя. Будинок сам є великий і робить дуже гарне вражінє. Дня 21. м. м. відбуло ся єго посвяченє, в якім взяли участь відпоручники всего трех товариств, а то: Добриньського, Переяславського і Михалківського, та около тисяча місцевих і доохрестних селян і інтелігенції. В великім числі прибули на се святю священики, бо управителем товариства є місцевий парох. По посвяченю були численні промови. Всі учасники були переняті надїєю і вірою, що лише просвітї і єдність вирве український нарід з темноти і злиднів.

— **Кровава бійка в школі.** В реальній школі в Станіславові розіграла ся дня 31. листопада страшна сцена. В VI. кл. А. ударив ученик І. підчас суперечки свого товариша Кл. І. в лівий бік два рази ножем і зивдав єму дві тяжкі рани. Вже день перед тим мали оба товариші межі собою якусь суперечку, яка на д у г и й день повторила ся ще острїйше і скінчила ся кровавою бійкою. Коли І. зранив свого товариша, зібрав ся і виїшов з класи Кл. І. думав з початку, що биль в лівім боці походить від сильного удару кулаком і сидів спокійно в лавці. Але биль почав змагати ся, а рівночасно замітять другі товариші кров на одежі. В класі повстало замшанє. Професор мусїв перевертати науку і післяв по лікаря. Лежав по довшій часі найдено лікаря, який відвіз недужого до дому.

— **Снонїські змаганя.** Львівські часописи подають дослівний зміст промови, яку виголосив на останнім снонїстичнім зїзді оден з рабїнів і снонїстичний діяч у Львові. Промова рабїна звучить: „Братя! Дев'ятьнацять віків борять ся Жиди о владу над сьвітєм, яку заповів Бог Авраамови. Однак хрест повалив Жидів. Розкинені по сьвітї були Жиди всюди предметом переслїдуваня. Але вже саме розкиненє Жидів по всім сьвітї свідчить, що весь сьвіт до нас належить. Нарід жидівський стає по раз сильнішим! В жидівських руках є вагромадженний капітал, перед котрим кланяє ся цілий сьвіт. Гроші, то будучина Жидів. Часи переслїдуваня вже минули. Поступ і цивілізація християнських народів є охоронним муром Жидів і прискорюють здійсненє наших плянів.

Нам, Жидам, удало ся заволодіти головними осередками сьвітової біржі в Парижі, Лондоні, Відні, Берліні, Амстердамі і Гамбурзі, всюди розпоряджують Жиди великими капіталами. Всі держави є нині задовожені. Затягнені довги віддають в застав в жидівські руки копальні, добра, залїзниці і державні фабрики. Конечною ще є річию, щоби Жиди набували всюди землю, а передовсім більші посїлости! Коли більша посїлість перейде в жидівські руки, тоді при помочи християнських робітників будемо мали великі доходи. Пригїтали нас через дев'ятьнацять віків, тепер ми вирости понад голови тих, що нас давили. Правда, що деякі Жиди дають ся охрещувати, але той факт причиняє ся до скріпленя нашої сили, бо охрещені Жиди все остають Жидами. Настанє час, коли Християни схотять прийняти жидівську віру (!), але Юда відкине їх з відрозю. Природним нашим ворогом є католицька Церква; тому мусимо єї заразити духом сваволї, ненависти і недостачою всякої карности. Мусимо розвртувати боротьбу і невгоду серед ріжних християнських віроісповідань. Найзавзятїйшій бій мусимо виповісти католицькому духовенству, на всіх областях. Духовенство мусимо засипати цілою масою кпин і посьміховиць, як також скандалами з приватного житя, щоби через те виставити їх на загальну погорду і посьміховиць.

„Дальше мусимо мати вплив на школу. Християнська віра мусить загинути. Тодї Церква зубожіє і втрасить значінє, а єї добра перейдуть в жидівські руки. Жиди мусять все захопити в свої руки, а передовсім владу і уряди, дальше адвокатуру, судівництво, а особливо медицину. Жидівський лікар має найліпшу нагоду найближшої стичности з християнською родиною. Жиди мусять положити конець нерозлучним супружествам і довести до державних цивільних вичань.

„Франція паде вже жертвою; тепер пора вже на Австрію. Вкінці розходить ся о заволодінє печаттю. Тодї наше панованє зовсім запевненє!“

Ся промова жидівського рабїна-снонїста свідчить аж надто ясно про безлічню зухвалість Жидів.

— **Назви банків.** У Відні вже рішено, що розпорядок в справі банків відносить ся лише до галицьких інституцій. Від тепер будуть могли називати ся банками лише єї інституції, які ведуть банкові справи в правдивім сего слова значіню і також акційні товариства. Рїжного рода задатковим і уділовим товариствам се право не буде прислужувати і всі ті задаткові і уділові товариства, які називали ся банками, будуть приневолені в як найкоротшій часі назву змінити.

— **3 погонї за циганами!** З Тернополя доносять: Жандарми тутешної станції, які на першу вістку про напад циганів на хату дорожника при смиковецькій мурованці, вирушили сейчас за ними в погоню, вернули доперва в сю неділю домів. Пильні гляданя за циганами в околиці Стрийки і Охримовець мимо поміщицьких селян, остали без успіху. Цигани, користуючи з ночі, утікли скоро трема фірами через поля в сторону Кийданець і Молчанівки, щоби там сховати ся в розлогіх скалатських лісах. Не надючя ся погонї і будучи певними, що вже вирвали ся з засідки, станули табором під лісом коло Новосїлки скалатської. Недовго однак там задержали ся, бо узрївши небавом на далеких горбах відділ жандармів, цигани в числі около сім, оставили табор і утікли чим скорше в гущавини ліса. Так скривали ся цілий день в лісі, а вечером виходили за поживою до сусідних сіл, виминаючи осторожно розставлені жандармські патрулі. Трох циганів удало ся до корчми, що стояла на самотї в лісі коло Молчанівки і хотїли набути від арендаря одежу, бо свою забули на возах, утікаючи з табора. Довго нудила жиди, однак він за віки гроші не хотїв позбути ся одежі. Прикрї хвилї переходив ці-

лий час арендар, тим більше, що цигани, видячи впертість жиди, почали вже порозумівати ся якимсь тайними знаками.

З неминучої бідї уратували арендаря аж мужики, які вертали туди пізним вечером з торгу в Скалаті. В більшій числі вступили они до корчми, а зорієнтуванши ся скоро в цілім положеню, кинули ся на одного цигана та почали єго вязати. Два прочі цигани, користуючи з замїшаня утікли в ліс. Оставлений циган, коли селяни єго вязали, добув револьвера і вистрїлив; стрїл не скалчив нікого, але коли всі розбігли ся, циган втік.

По якімсь часі пригадав він собі, що забув в корчмі торбинку з грїшми, яка вишала єму з кишнї в часї сїпаннї з хлопамі. Вернув проте туди і грозячи револьвером, єсли хто до него наблизить ся, забрав спокійно торбинку і пропав без слїду.

В середу були цигани в Остапу, але спостерїгши, що за ними глядають, скрили ся в лісах. В суботу придержано одного цигана з тої ватаги в Товстїм і відвезено єго до Грималова; привезено ту також иншого цигана, що украв шість ковчїв і мнїв відтак за інші у господарів.

Дальше звїдають, що до тернопільського суду жандармерія приставить небавом від сторони Гриманова цілу ватагу циганів зложеною з кількадесять осіб.

— **Дрібні вісти.** Візник Кальт переїхав вчєра у Львові на ул. Личаківській робітника Завидовського і легко єго покалїчив. Завидовський зїрвав ся зі землі, зловив якусь мітлу і зі злости так побив Кальта, що мусїли єго відвести до шпиталю. — У Мишковичах, тернопільського повіта, обікрали оводї злодії гр-кат. пароха о. Бачиньського; забрали єму крім грошїв многу инших цїнних річий, так що загальна шкода виносить де 3,000 К. — Велика віденська артистка Діркенс, жінка барона Гамерштайна певед кількома днями отруїла ся веренальом. Стан єї в дуже грізний.

Вже виїшла брошура п. з.

В оборонї правди і чести,

відповіді радн. Двора Ол. Барвіньського, д-ра К. Студинського і д-ра Ос. Маковєя на напасти „Дїла“. Стбр. 99. 16-ки. Цїна 50 сот. Набути можна в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок число 10.

Оповіднїки.

— **Всі програми, відозви і всякі друки** видавані з нагоди Шашкевичевих роковин належить висилати по 2 примірники до бібліотеки Наук. Тов-а ім. Шевченка у Львові (ул. Сушківського 21).

Кожний тямущий Русин, священик, урядник та мододїж повинні купити в часї ювілею Маркіяна для себе та для других прегарно видану (після І виданя); „Русалку Дністрову“ з портретом та вірною копією-автографом Шашкевичевого псьма (Олень, Псалмь Руслановий і конець листу з підписом поета), котру висилає о. Застирець в Тернополі по 1 К за примірник з поштовою оплатою. Хто збере на 10 примірників, тому 11-ий даємо даром. Дохід на будову Інститута Ярославіна.

В справі підручника рускої історії для І.

класи середних шкїл.

Написав

Др. Богдан Барвіньський.

(Дальше).

Додаток.

Руска історія в підручнику п. з. „Dr. Kazimierz Krotowski. Opowiadania z dziejów Monarchii Austro-węgierskiej w związku z historią powszechną dla klasy III szkół średnich. Kraków. Nakładem autora 1911“. 8. st. 1 нєнум. +212+XXVIII+32 (60 ілюстрац.) 3 карти.

За одним заходом хочу звернути також увагу на хибнї в тих уступах підручника д-ра Кротова, що дотикають в історії Русинів. В рецензї сего підручника, написаній дир. Собиньским, читаємо таку характеристику самої книжки: „Cechuje ją wysoki poziom naukowy, widać na każdej kartce wiedzę gruntowną, autor włożył w swe dzieło staranną pracę, uwzględnił wyniki badań nowszych“. (М у з е т 1911, вересень ст. 147). На жаль, сего не можна сказати про уступи, дотикаючи рускої

історії. Виказуючи хибні сего підручника, я буду відкликувати ся деколи до сторін своєї критики підручника пп. Гебертів, щоби не повторити того самого.

Коли вже др. Кр. говорить в уступі „Powstanie państwa ruskiego. — Włodzimierz Wielki“ (ст. 24—25) про Варяго-Русів, то повинен був написати, що прибули они, по словам літописці, під проводом Рюрика і його братів, а не „pod wodzą Rurykowiczów“.

В справі Червєнських городів держить ся др. Кр. в сїм уступі слів нашої Літописи, що Володимир здобув їх на „Lachach czyli Polakach“, не признаючи тут їх посїдава за Мешком I. Але на ст. 26, як се роблять пп. Геберти (гл. моя критика ст. 9—11), пише др. Кр. що Мешко „stracił jednak t. zw. Grody Czerwieńskie na rzecz Rusi“. Хибно також ідентифікує Червєнські городи на рівні з пп. Г. в „dzisiejszą Galicyą wschodnią“, на що я звертав вже увагу (ibid.).

Після нашої літописи ідол Перуна в Києві мав срібну голову і золоті вуса. В підручнику пп. Г. подано хибно (моя критика ст. 8), що срібну голову і золоту бороду, др. Кр. знов пише, що був він „ze złotą głową, a srebrną brodą“.

Коли пп. Г. хоч помішали літописний переказ про посольство чужосторонніх народів до Володимира, які заявлювали йому свою віру, з історичними подіями, згадали все таки, що се переказ (моя критика ст. 8), то др. Кр. зобразив сю річ як історичну подію.

Зовсім дивним супроти найновіших історичних дослідів стає речення в оповіданю др. Кр., що Володимир „jako prawdziwy Wągeg postanawia ogęzem nową wiarę zdobyć“, що здобувши Корсунь, вислав Володимир до Греції послів з домаганем видати за него царівну Анну, та з готовістю прийняти Христову віру, що грецькі цїсарі годять ся на се, „chcą rozuzkać groźnego Wągega dla siebie“. Між тим після згаданих дослідів Володимир жадає віддати за него царівни Анни у відплату за за поміч уділену грецьким цїсарем, охрестив ся на їх домагане, а коли мимо сего цїсарі не віддали йому своєї сестри, аж тоді виправив ся на Корсунь і здобувши его, приволов цїсарів до сповнення даної обітницї.

Цікаво, що др. Кротовский зірвав з дотеперішньою традицією польських історичних підручників і оповідаючи про здобуте Києва Болеславом Хоробрим (ст. 35), не згадує ні словечком про „szczybiec“, а про побудоване „Золотих воріт“ згадує в окремих уступі (ст. 36). Тверджене, що Ярослав Мудрий, прогнавши Сьвѣтополка, „władal za zgodą Chrobrego nad Kijowem“ (ст. 35), належить до власної фантазії автора, бож відомо, що 1022 р., ще за життя Болеслава старав ся Ярослав відзискати навіть забрані нам Червєнські городи, які справді відзискав після смерті Болеслава.

Годї писати „przodownicza warstwa bojarów czyli szlachta“; можна хіба зробити таке зіставленє: бо яри, що сь в родї шляхти в Польщі, (гл. мій підручник ст. 64.) бо на Русі естували в тих часах властвиво лише княси людности, що розвізняла ся родом занятї і економічним становищем, а не стани у властвивім значіню слова; станові привілеї і правні ріжницї естувють тільки в зародках.

Не зовсім вірним є погляд др. Кр., що Ярослав М. „utworzył t. zw. seniorat“ (ст. 36) та що „mimo senioratu, ustanowionego przez Jarosława Mądego, kraj ten (Русь) stał się widownią ustawicznych walk między jego potomkami czy o grody, czy o tron wielkoksiążęcy w Kijowie“ (ст. 63). Отже родове старійшанство в руській княжїй династїї не було ніякою правною інституцією і ми можемо на основі слів нашої літописи говорити, що найвище про бажанє Ярослава завести право родового старійшанства. Бо сей час після смерті Ярослава втратило родове старійшанство всяке значінє, старшим над иншими князями був від тоді не найстарший віком, лише сей князь, що мав більше сили і значіня, а через не удало ся ему захопити київський стіл. Годї також говорити про „tron wielkoksiążęcy“ бо імя великого князя було почесне і не було виключно звязане з собою київського князя.

Не киче вірно пише др. Кр. про „zruzczone“ фінсько-чудські племена „księstw suzdalskich“ (ст. 63). Сї племена радше зіслов'янщили ся, завдяки племені Вятичів. О „арушено“ може бути мова лише о

стілько, що над сими зіслов'янщеними племенами володїли князі з руської династїї, наслідком чога в першій половині XIV. ст. імя Русі приросло й до сих племен.

Зверну увагу др. Кр. на те, що титул „королів Галичини“, якого уживали угорські королї, походить не з часів після смерті Романа Мстислава 1205 р. (як думає др. Кр. ст. 63), але ще з р. 1189.

(Дальше буде).

Телеграми

з дня 3. листопада.

Відень. (ТКБ). Міністер віроісповідань і просвіти Штіркг, який одержав місію утворення кабінету, був вчєра вечером на окремім послуханю у цїсаря.

Відень. Міністер Штіркг був вчєра о год. 6. вечером на послуханю у цїсаря і предложив листу нового кабінету, яку цїсар затвердив. Відручні пїсьма появлять ся в суботній Wien. Ztg. Тимчасовий провід міністерства рїльництва обїїме міністер Залєський.

Прага. „Narod. Listy“ доносять, що др. Гесман наміряє знова вїйти в дїяльне політичне жатє і обняв провід християнсько-супільного сторонництва і ведє виборчої кампанїї до відєнської міської ради. В такім случаю др. Ебенгох зложив би посольський мандат.

Прага. Дневники доносять, що бар. Гавч одержить брилянти до великого хреста ордеру Стефана.

Сїдней. (ТКБ). Страйк робітників в корабельних верстатах прибирає поважні розміри. Мореплаветство майже зовсім устало.

Софія. (ТКБ). До Варни прибув пароплав з 106 подорожниками, серед яких 1 Турок занедужав на холєру. Всїх ізольовано.

Берлін. (ТКБ). Підпис німецько-французької угоди наступить в будучу суботу.

Царгород. (ТКБ). Султан вислав турецьким військам в Триполїї поздоровленє і вдоволенє за їх хоробру боротьбу.

Александрија. (ТКБ). З причини чутки про побїди Турків в Триполїї, панувала тут серед населєня велика радість. Від стрїлів Европейцїв погїбла одна особа, а 14 є ранєних.

Льон-он. (ТКБ). Англїйска група міжпарламентарної лїнїї на наглядчю просьбу турецької групи, уложила до Аскїта меморїал з просьбою о пожертвованє мирового посередництва в турецько-їталїйскім спорї.

Рим. (ТКБ). Агенція Стефанього доносить з Триполїї: Оводї ворожї батєрїї стрїляли іранпєльями, але не зробила ніякої шкоди. Італїйскї кораблї відповіли стрїлами і збурили турецькі окопи. 4 турецькі армати знищено і Турки втїкли. Ніч і день вчєра минули спокійно.

Сан Жосє. (Калїфорнїя) (ТКБ). Професор Джон Маггомерї погїб підчас проби лету на літаку власного помислу.

Всячина.

Убийство чи самоубийство. В домі під ч. 14. при ул. Скшїньского у Львові найдєно передвчєра, в „задушний день“ тїло 66-літнього робїтника Петра Вознього з пострїловою раною на чолї. На першїй погляд здавало ся, що Возний застрїлив ся, на що вказував також лежачїй біля него револьвер. Прибувшїй лікар замітив однак крім рани від кулї, ще другу рану тятю від якогось острого наряду. То викликало підозрінє, що Возний ував жертвою убїйства. Також дальші лікарскї огляданя вклучають можливість его самоубїйства, бо вже рана від острого наряду, імовірно сокири, була смертельна, сягає она аж до мозка; крім сего стверджєно у него стовченя на лицї. О убїйство підозрінє є спїльнокатори убїтого: шведь М. Козовий, его жінка і 17-літній син; їх увязнено, а мешканє опечатано.

Господарскї і торговельскї вїсти.

Комунікат Краєвого Союзу для збуту худоби з торгу на безроги у Відні, дня 31. жовтня 1911.

Загальний згїн виносив 18.388 штук.

Цїни:

Безроги галицькі, молодї, легкі 90—112
" " тяжкі і товсті 112—118
" " середні і гірші 80—90

Тенденція: Згїн сего тижня був о 1.639 меншїй чим попереднього тижня.

Спїлки привалєжні до „Краєвого Союзу для збуту худоби“ доставила 2.849 штук на 3.005 штук, проданих через Хлїборобєску Агенцію для продажї худоби.

Подяка

Вєсвишній і Вєсмогучий Господь Бог сподобив нас великого досвідченя і вложив на мене і на моїх маленьких семеро дїточок тяжєнкий хрест, бо покликав до Себе мою найдорожшу жену, а дїточкам улюблену вїрцеву вєнєку бл. п. Анну.

В сїм тяжкїм ударї дізнали ми від наших дорогих приятелїв стілько розради і помочи, що з глубини серця складаємо отсїм як найбільшу подяку всїм достойним Особам, котрі будь лично, будь письменно поспїшили з словами потїхи в тяжкїй для нас хвилї.

Передовсім складаємо глибоку і смиренну подяку Їх Ексцелєнції Високопреосвященєму Кир. Андрею, що зволила перєслати нам Свою вїтцєвську розраду, ободреня і Молитви, як рівнож дякуємо дальше Високоповажанєму Пану Радникєви Двора Александрєви Барвїньскому і Високоповажанїй лондї Єго Панї Ользї Бачиньскїй, Товарищї моєї покійної жєни, що зволила прибути на похорон та своєю розвагою отерли нашї сльози і зменшили біль, а також і всїй достойній рїдї Вповажєних Паньствєна Барвїньских за перєсланї слова свїчутя.

Дякуємо Вповажєнанїй Панї Добродїї Каролїї Лотоцкїй з Бродїв за всї трудї около похорону, що мов рїдна мати занялась покійною і вї похороном, а до тїлькїлїтної нашої сусїдської дружби додала цвїтку, котра в нашїм серці нїколи не звїє.

Дякуємо нашим дорогим сусїдам Вп. Паньству Чировским, що в часї недуга покійної відвідували нас і потїшали і Вам Отчє Сусїдо, Чировскїй, що заосмотрїлисьє мою жену сьв. Сповідню і Найсвїятїшими Тайнами та в часї похорону несли нам розраду, за сьвятї Службї Божї і участь в похоронї.

Дякуємо Всч. і Вир. Отцям сусїдам: ОО. Крилошанину і Декану Долинського, о. Декану Карановичєви, о. Глїбовщєкєму, о. Чировскому, о. Демчїнському, о. Мінковї, о. Базилєвичєви, о. Цєгельскому, о. Дорожїнському, о. Сухарєвскому, о. Олексїшану, о. Декальскому, о. Савїцєкєму, о. Чубатєму, о. Гірцї, як також духовєнствє обр лат. а то Всч. ОО. Бернадїнам, Майкутовї, Вуйцїковї і Вїльчїнськєму за ласкаву участь в сумнїм обрядї похоронним і за відправленї сьв. Літургї за душу покійної. З особїа дякуємо Всч. ОО. Демчїнськєму, Зофїївськєму, Карановичєви і Базилєвичєви за виголошенї трєгачїї нагробнї промови, котрїми вложили Они розраду в нашї серця.

Дякуємо Вп. Сусїдам нашїм Паньству Демчїнським, Карановичам, Чировским, Долинським, що з родинами зєолїли прибути на похорон, Вп. Паням Учитєлькам Лотоцкїй і Машкїнїй з Бродїв, Вп. Панї Добродїї Катєхитовїй Дєровичєвїй що зі Стрїя поспїшила віддати послїдну прислугу Покійній та вї мужєви о. Ю. Дєровичєви за горячі слова розради. Дякуємо Вп. місцевєму Учитєльству і шкільній молодїжї за участь в похоронї і за Молитви. Дякуємо пївцям церковним доокочинчєх сєл, що цїлу ніч єпївали піснї церковнї і молитви в Церквї за душу Покійної, а в день похорону трєгачїїм сьпївом звєличали сумнїй обряд Дякуємо Вам чеснї і побожнї парохїяна Лєшнева, а також Корєова і Бїлявєць, де Покійна довнї лїта дїляла зі мною долю душпастирську, що мимо робочого часу в кількатисячїм числї прибули помолить ся за Вашу колишню Панї матку. Нєхай Бог Вам нагородить за Вашї свїчутя і молитви сторицею і охоронить від тяжких хрєстїв і досвідченє.

В кїнцї дякуємо отсєю дорогою всїм нашим Другам, що в день смутку нашого дїлились ним з нами, присїлаючи нам слова потїхи.

Слава Ісєусу Христу.

о. Микола Герасимович, парох Лєшнева з дїточками.

Фортеп'яни

і п'яни в найбільшїм виборї як всє в складї фортеп'янів
Й. Муссїль
у Львовї, ул. Кароля Людвїка ч. 7.

Розписуєсь офєрту на будову церкви. Писєшнї інформації подаєть Уряд парохїяльний Молодиньчє, почта Бортники.

Гїмназїяльний матурїст глєдає лекцїї на сєлї, або бюрєвого занятя в касї або адвоката у Львовї або на прєвїнциї. Згєлошеня в редакцїї під: „Матурїст“.

Розклад їзди залїзниць у Львовї.

Вїдїзд.				Головний дворєць.				Прїїзд.						
рапо	перед пол.	по пол.	вєчєр	в нощї	рапо	перед пол.	по пол.	вєчєр	в нощї	рапо	перед пол.	по пол.	вєчєр	в нощї
3:40	8:22*	2:45*	6:05	11:10	Країв	5:50	9:00*	2:00*А	5:48	9:50	—	—	—	—
—	8:45	2:30*А	7:00*	12:35*	Крєвїв	7:30	10:15	1:30*	8:25*	2:22*	—	—	—	—
—	—	—	7:30	—	Крєвїв	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	5:46	—	—	Мшана	—	—	—	7:15	—	—	—	—	—
—	—	3:50	—	—	Рїшї	—	—	1:10	5:40	—	—	—	—	—
6:15	10:40	2:18*	8:46	11:13	Пїдволичєска	7:20	11:55	2:10*	—	10:30	—	—	—	—
—	—	2:35	8:38*	—	Крєснє	—	8:08*	—	10:10	—	—	—	—	—
6:00	9:15*	2:20*	—	10:48	Чернївцї	8:05	—	2:05*	—	9:34	—	—	—	—
—	9:37	—	—	2:50*	Чернївцї	—	—	5:52	6:26*	12:05*	—	—	—	—
—	—	3:05	—	—	Славїянов	—	10:25	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	6:29	—	Козємєж	5:45	—	—	—	—	—	—	—	—
6:00	10:02В	1:45	6:50	11:25	Стовї	7:28	11:40	6:45	10:19Б	11:00	—	—	—	—
7:30	10:02В	1:45	6:50	—	Лавочнє	7:28	11:40	4:25	10:19Б	11:00	—	—	—	—
7:30	10:02В	1:45	6:0	—	Пустомити	7:28	—	4:25	6:45	10:1Б	—	—	—	—
6:35	9:05	3:40	—	10:40	Самбїр	8:00	9:58	1:40	9:00	—	—	—	—	—
6:35	9:05	2:15А	3:40	10:40	Любїнь	8:00	9:58	1:40	9:00	12:45Д	—	—	—	—
7:35	9:05	—	3:40	—	Слєпкє	—	9:58	1:40	9:00	—	—	—	—	—
7:35	—	2:28	7:49	11:35Е	Рєвнє руска	7:33	—	1:26	8:00	—	—	—	—	—
7:35	—	2:28	—	—	Бєльєць	—	—	1:26	8:00	—	—	—	—	—
7:35	—	2:28	7:49	—	Сокаль	7:33	—	1:26	8:00	—	—	—	—	—
6:06	10:05Г	12:30Г	4:18П	8:20А	Бруховичї	7:00	8:3Г	1:26	5:18Г	9:35А	—	—	—	—
7:22	—	2:50Г	6:31Г	—	Бруховичї	7:33	11:05Г	1:46Г	7:45П	—	—	—	—	—
7:35	—	2:28	7:49	11:35Е	Бруховичї	—	—	3:48Г	8:00	—	—	—	—	—
8:20	10:25Л	1:35В	3:05Л	6:00	Янів	8:15	1:11Л	4:30	9:25Л	10:00Б	—	—	—	—
8:20	—	—	—	6:00	Явор	8:15	—	4:30	—	—	—	—	—	—
5:18	—	—	6:16	—	Пїдгаїцї	—	11:15	—	10:20	—	—	—	—	—
5:58	—	—	6:16	—	Вївнїкї	—	11:15	—	10:20	12:16Б	—	—	—	—
6:50	—	2:50	—	—	Стовїв	—	10:04	—	6:30	—	—	—	—	—

Вїдїзд.				Пїдзамчє.				Прїїзд.						
рапо	перед пол.	по пол.	вєчєр	в нощї	рапо	перед пол.	по пол.	вєчєр	в нощї	рапо	перед пол.	по пол.	вєчєр	в нощї
6:30	11:01	2:33	9:09	11:33	Пїдволичєска	7:01	11:3	Г55*	—	10:13	—	—	—	—
—	—	2:52	8:51*	—	Крєснє	—	7:49*	—	5:16	—	—	—	—	—
6:12	—	—	6:30	—	Пїдгаїцї	—	10:54	—	8:52	—	—	—	—	—
6:12	—	1:30	6:30	10:40К	Вївнїкї	7:26	10:54	6:24	9:27	12:00Б	—	—	—	—
8:12	—	—	5:38	—	Стовїв	9:42	—	6:11	9:47	—	—	—	—	—

Вїдїзд.				Личанїв.				Прїїзд.						
рапо	перед пол.	по пол.	вєчєр	в нощї	рапо	перед пол.	по пол.	вєчєр	в нощї	рапо	перед пол.	по пол.	вєчєр	в нощї
6:31	—	—	6:51	—	Пїдгаїцї	—	10:36	—	9:36	—	—	—	—	—
6:31	—	1:49	6:51	10:59	Вївнїкї	7:08	10:36	6:06	9:36	11:43К	—	—	—	—

* поспїшнїй поїзд. поїзд поки що не їздить. А від 1/6 до 5/9. Б від 18/6 до 10/9 в недїлї і рїм.-кат. свїята. В від 7/5 до 10/9 в недїлї і рїм.-кат. свїята. Г від 1/6 до 31/8 щодєнно. Д від 14/5 до 10/9 в недїлї і рїм.-кат. свїята. Е лише в недїлї. З від 1/6 до 30/9 щодєнно. К в суботї і недїлї. Л від 1/5 до 30/9 щодєнно. Н від 1/6 до 31/8 в недїлї і свїята. П від 10/5 до 30/9 щодєнно.